

Anlægslementer i f. m. budgetlægningen 2026-2029 (2026-priser)

Beløb i mio. kr.									
	Udvalg	Projekt	Kategori- ring	Samlet beløb	Bemærkninger	Forv.	Pol	Ekst.	
1	TBB	Offentlig toilet ifm. Sundhedshus Augustenborg	2	1,00	Skal etableres i 2026, og kan ikke indeholdes inden for eksisterende projekt/bevilling vedrørende Sundhedshus Augustenborg.	x			
2	TBB	Udgifter afledt af den udarbejdede trafikanalyse i Augustenborg. Fase 1, 2026	2	6,00	2026: 6 mio. kr. (Økonomien for hvert delprojekt er erfaringstal/estimer, hvorfor den endelige økonomi først kendes, når der sker projektering og udbud.) Fase 1: Parkeringsoprydning, Hastighedszoner 30 km/t og 40 km/t. Signalanlæg	x			
3	TBB	Udgifter afledt af den udarbejdede trafikanalyse i Augustenborg. Fase 2, 2027	2	14,15	2027: 14,15 mio. kr. (Økonomien for hvert delprojekt er erfaringstal/estimer, hvorfor den endelige økonomi først kendes, når der sker projektering og udbud.) Fase 2: I forhold til orientering i TBB 1. april 2025 om trafikplan for Augustenborg.	x			
4	TBB	Udgifter afledt af den udarbejdede trafikanalyse i Augustenborg. Fase 3, 2028	2	0,60	2028: 0,6 mio. kr. (Økonomien for hvert delprojekt er erfaringstal/estimer, hvorfor den endelige økonomi først kendes, når der sker projektering og udbud.) Fase 3: I forhold til orientering i TBB 1. april 2025 om trafikplan for Augustenborg.	x			
5	TBB	Udgifter afledt af den udarbejdede trafikanalyse i Augustenborg. Fase 4	3	20,30	20,3 mio. kr. (Økonomien for hvert delprojekt er erfaringstal/estimer, hvorfor den endelige økonomi først kendes, når der sker projektering og udbud.) Fase 4: I forhold til orientering i TBB 1. april 2025 om trafikplan for Augustenborg.	x			
6	TBB	Udgifter afledt af den udarbejdede trafikanalyse i Augustenborg. Fase 5	3	95,00	95 mio. kr. (Økonomien for hvert delprojekt er erfaringstal/estimer, hvorfor den endelige økonomi først kendes, når der sker projektering og udbud.) Fase 5: I forhold til orientering i TBB 1. april 2025 om trafikplan for Augustenborg.	x			
7	TBB	Ombygning af strandpromenaden så den bedre kan modstå bølgeslag	2		Ombygning i 2027 af selve promenaden, evt. kombineret med stenkastninger i vandet, jf. oplæg fra Niras og Cowi. Udgiften er ikke endeligt afklaret.	x			
8	TBB	Kong Chr. X's Bro: Maling af undersiden af buefaget samt betonreparationer	2	8,00	Afrensning og maling af buefaget samt betonreparationer i 2026. I planen for vedligehold af broen står undersiden af buefaget til at blive afrenset og malet i 2026. Driftsbudgettet for de to klapbroer er i 2025 på 7,2 mio. kr. i alt, og det forventes at ligge på samme niveau i 2026. Derfor er det ikke muligt at vedligeholde broens beskyttende malingslag inden for driftsrammen. Opgaven er nødvendig, for at broen ikke ruste. Når der er opsat stillads til malerarbejdet, benyttes lejligheden til også at få adgang til at lave betonreparationer.	x			
9	TBB	Kong Chr. X's Bro: Maling af oversiden på buefaget (selve buen)	2	6,00	I planen for vedligehold af broen står oversiden af buefaget, dvs. selve buen, til at blive afrenset og malet i 2029. Driftsbudgettet for de to klapbroer er i 2025 på 7,2 mio. kr. i alt, og i 2029 forventes det at ligge på samme relative niveau. Derfor er det ikke muligt at vedligeholde broens beskyttende malingslag inden for driftsrammen, når der også skal løses andre opgaver på broerne. Opgaven er nødvendig, for at broen ikke ruste. 100 års jubilæum i 2030 (af broen).	x			
10	TBB	Egersundbroen. Forundersøgelse og projektforslag for omlægning af kørespor fra fire til to, samt udformning af sikre arealer til de bløde trafikanter der krydser Egersundbroen	3	0,25	Egersundbroen har dårlige forhold for de bløde trafikanter. I forbindelse med at Brovej er ombygget fra fire til to spor, er der mulighed for at gøre det samme på broen. Der skal udarbejdes et eller flere dispositionsforslag, hvor omlægning fra fire til to spor indgår, og som indeholder en frigivelse af plads til brug for trafikikkerhed og tilgængelighed for bløde trafikanter mellem Gråsten-Alnor og Egersund. Efterfølgende skal der udarbejdes et egentligt projektforslag, der defineres som følgende: Projektforslaget er en bearbejdelse af det godkendte dispositionsforslag i en sådan grad, at alle de for projektet afgørende beslutninger er truffet og indgår i forslaget.	x			
11	TBB	Etablering af rodvenlig befæstelse under træerne på Dybbøl Banke og Dybbølgade	3	1,00	500 t.kr. i 2026 og 500 t.kr. i 2027. Vejtræernes rødder gror ind i cykelstiens bærelag og får asfalten til at bule op til gene for cyklisterne. Når bule fjernes, skades træernes rødder, så træernes levetid forringes. Rodvenlig befæstelse vil både afhjælpe problemet og forlænge træernes levetid. Træerne på strækningen har stor betydning for det historiske områdes samlede udtryk.	x			
12	TBB	Renovering af allétræer på Grundtvigs Allé	3	1,00	500 t.kr. i 2026 og 500 t.kr. i 2027. Vejtræerne (Selje-Røn og pæretreer) langs Grundtvigs Allé i Sønderborg er under afvikning pga. sygdom og fældes løbende. Ønskes der fremover vejtræer langs Grundtvigs Alle, er der behov for tilførsel af midler, så der kan plantes nye træer inkl. etablering af rodvenlig befæstelse under cykelstien.	x			

Anlægsэлементer i f. m. budgetlægningen 2026-2029 (2026-priser)

Beløb i mio. kr.									
13	TBB	Sideudvidelse af Tummelsbjerg	2	0,35	Forventes etableret i 2027. I forbindelse med kommunens byggemodning af området under lokalplan 7.3-4 Boligområde ved Hundsbjerg, er der behov for at lave en sideudvidelse af Tummelsbjerg på en ca. 100 meter strækning mellem eksisterende sideudvidelse og den kommende adgangsvej til lokalplanområdet. Grøften på strækningen forventes at skulle forlænges tilsvarende. Sideudvidelsen sker mod øst, ind på kommunens eget areal. Syd for adgangsvejen til lokalplanområdet skønnes i første omgang ikke at være behov for sideudvidelse, da den største del af biltrafikken fra det nye boligområde forventes at køre mod nord mod Ravnsbjergvej. Selve adgangsvejen til lokalplanområdet finansieres under byggemodningsregnskabet. Det vil være oplagt at lade adgangsvej og sideudvidelse indgå i samme entreprise. Der forventes ikke at være betydende udgifter forbundet med afvanding af det ekstra asfaltareal.	x			
14	TBB	Ombygning af kryds ved Grundtvigs Allé / Stenager / Nørrekobbel (sort plet lokalitet)	2	2,50	500 t.kr. i 2026 og 2 mio. kr. i 2027. Krydset er et af de mest trafikerede kryds i kommunen, og det er uheldsbelastet. Derfor foreslås krydset ombygget med bundet venstresving med deleheller. I perioden 2018 - 2022 er der registreret 17 uheld, heraf to med personskade. Ombygningen består af etablering af deleheller mellem ligeud og venstresvingsbanen, samt tilretning af signalanlægget med grøn venstrepil, ny detektering m.m. Der kan evt. laves en minimalløsning, hvor de eksisterende svingbaner bevares, omtrent som de er, og hvor alene singalanlægget ombygges. Denne del skønnes at kunne gennemføres for ca. 0,75 mio. kr. inkl. projektering. Da vil anlægget senere kunne ombygges med deleheller. Det anbefales dog generelt at etablere bundet venstresving med samtidig etablering af deleheller. Det kan også være en mulighed kun at afsætte midler til detalprojektering af ombygningen, for så i en senere budgetlægning af indstille ombygningen til fuld finansiering.	x			
15	TBB	Ombygning af kryds ved Grundtvigs Allé / Alsgade / Augustenborg Landevej	2	1,30	Projektering: 300 t.kr. i 2026. Udbud og anlæg: 1 mio. kr. i 2027. Krydset er et af de mest trafikerede kryds i Sønderborg, og er uheldsbelastet, idet der ofte sker højresvingsulykker med cyklister. Dette kan afhjælpes ved at afkorte cykelstierne på Grundtvigs Alles to grene i krydset (nord og syd), og lade dem flette sammen med højresvingsbaner, som nyanlægges. Idag er der fælles bane til højresving og ligeud. Løsningen forøger trafikikkerheden, idet cyklister og biler gøres opmærksomme på hinanden ved sammenfletningen, og inden de skal ind i krydset. Løsningen med sammenfletning findes i krydssets øst-vestgående forløb (på Alsgade og Augustenborg Landevej), og her er der ikke registreret uheld. Projektets udførelse skal koordineres med kommende ombygninger på hjørnegrunden Grundtvigs Alle 182, da der formentligt kræves areal derfra. Der kræves formentligt ikke arealerhvervelse til ombygningen på den nordlige gren af Grundtvigs Alle.	x			
16	TBB	Venstresvingsbane på Brovej ved Nybølørvej (sort plet lokalitet)	2	4,00	Planlægning, udbud og anlæg. I perioden fra januar 2018 til februar 2023 er der sket fem politiregistrerede uheld i krydset Brovej-Nybølørvej, hvilket betyder, at stedet kan kaldes en sort plet. Der er ingen vejtekniske foranstaltninger, som understøtter den svingende trafik fra Brovej til Nybølørvej, og de tre af de fem uheld er da også bagendekollisioner mellem venstresvingende og bagfrakommende biler. Krydset afvikler meget trafik til og fra deponiet ved Skodsbøl. De opførte rabatter på Brovej viser tydelige tegn på, at bagfrakommende biler ikke har tålmodighed til at vente på forankørende venstresving ind på Nybølørvej. Det forventes, at udvidelse af kørebanerne kan ske uden ekspropriation, forudsat at der ikke skal etableres bassin til forsinkelse af lidt ekstra vejvand.	x			
17	TBB	Cykelsti fra Avnbøl til Adsbøl	2	11,80	Projektering, myndighedsbehandling, arealerhvervelse: 0,5 mio. kr. i 2026 og 0,5 mio. kr. i 2027. Arealerhvervelse, udbud og anlæg: 14,8 mio.kr., fordelt med 2,5 mio. kr. i 2027, 10 mio. kr. i 2028 og 2,3 mio. kr. i 2029. Afrapportering af projekt samt tilskud fra cykelstipuljen: -4 mio. kr. i 2029. Sønderborg Kommune modtog i 2022 tilsagn om statstilskud til anlæg af cykelstien mellem Avnbøl og Adsbøl. Der kan opnås tilskud på maksimalt 4,265 mio kr. Den samlede udgift til projektering, arealerhvervelse og anlæg skønnes at blive ca. 15,8 mio. kr. Stien vil i betydelig grad støtte cyklisternes færdsel på Truenbrovej mellem Avnbøl og Adsbøl, som siden åbning af motorvejen er blevet meget trafikbelastet, og ikke sikker for bløde trafikanter. Der opnås forbindelse med cykel til samkørselspladsen nord for motorvejens krydsning med Truenbrovej, samt forbindelse til cykelstien mellem Avnbøl og Ullerup, og dermed også forbindelse med cykelstierne langs Aabenraavej. Der lukkes således et hul i stisystemet mellem byerne. Den forventede tidsplan forudsætter en dispensation fra Vejdirektoratets cykelpulje vedrørende færdiggørelsesdato for projektet, da tilskud kræver færdiggørelse senest medio 2028.	x			
18	TBB	Udbygning af vejnet i Vollerup - Fase 1 i 2026/2027: Forlængelse af Rojgårdvej til Klinting samt forlængelse af Klinting	1		Rojgårdvej forlængelse fra den kommunale byggemodning ved Inger Enemarks Vej, mod øst over private arealer, og ud til Klinting, hvor den kobles på en forlængelse af Klinting, som udføres fra nord (hvor Klinting i dag mangler et stykke), på tværs af Lambjergskovvej og ned til Rojgårdvej, og endelig et lille stykke længere, til det punkt hvor den fremtidige fordelingsvej til Katkær skal udmunde i Klinting. Der foreligger særskilt prisoverslag fra rådgiver.	x			
19	TBB	Udbygning af vejnet i Vollerup - Fase 2: Strækning mellem Mommarkvej og Skovbyvej, inkl. Industrivej mod nord. Lukning af hidtidig vejtilslutning mellem Mommarkvej og Skovbyvej.	1		Der anlægges rundkørsel ved krydsningen af Klinting med Skovbyvej, og derfra anlægges ny vej op i solcelleparken, med ny tilslutning til Skovbyvej i en rundkørsel. Yderligere anlægges en blind industrivej i retning mod rute 8, med tilslutning til den nye vej mellem de to rundkørsler. Der foreligger særskilt prisoverslag fra rådgiver.	x			
20	TBB	Udbygning af vejnet i Vollerup - Fase 3: Ny vejforbindelse øst-vest nord for Mommarkvej, med tilslutning i ny rundkørsel ved Mommarkvej-Huholt	2				x		
21	TBB	Udbygning af vejnet i Vollerup - Fase 4: Ny fordelingsvej mellem Klinting og Katkær, samt forlængelse af jernbanestien mod øst til Katkær	2		Der anlægges en ny fordelingsvej, til brug for adgang til nye boligområder. Vejen forbinder Klinting med Katkær og Skovbyvej. Desuden anlægges en ny cykelstiforbindelse mod øst fra Vollerup til Katkær, som en forlængelse af den nuværende jernbanesti. Der foreligger særskilt prisberegning fra rådgiver.		x		

Anlægsэлеmenter i f. m. budgetlægningen 2026-2029 (2026-priser)

Beløb i mio. kr.							
22	TBB	Udbygning af vejnet i Vollerup - Fase 5: Ny vej fra Klinting til Søndre Landevej	2		Den nye vejforbindelse vil blive den primære forbindelse mellem Vollerups østlige del og den sydlige del af Sønderborg. Desuden vil vejforbindelsen muliggøre lukning af Lambjergskovvej for bilkørsel, så Lambjergskovvej kan blive den fremtidige hovedsti fra de nye boligområder og mod vest til Vollerup-Sønderborg. Der foreligger særskilt prisberegning fra rådgiver.	x	
23	TBB	Forlængelse af promenade på Alssiden (fra Havnebadet til Verdens Ende)	3		Forvaltningen er i gang med at afklare projektets omfang samt niveau, og heraf de nødvendige investeringer.	x	
24	TBB	Nybygning af batterifærge, OBS lånefinansiering	1	84,30	TBB februar 2025 (84,3 mio. kr. - OBS endelig pris kendes først efter udbud). Afhænger af kapacitet.		x
25	TBB	Masterplan for parkering (handlingsplan for udmøntning)	1	3,40	OBS tallet er kun behovet for 2026. Beløb for 2027 er under afklaring. TBB 1. april 2025.		x
26	TBB	Alsingegården Svenstrup (Sandvej 21) - Udskiftning af stråtag i henhold Slots- og ejendomsstyrelsens krav.	2	2,50	Det nuværende tag er i meget dårlig stand og er ikke tæt, hvorfor der p.t. er lagt en presnning på en del af taget i et forsøg på at holde vandet ude. Alsingegården er fredet, og enhver ændring af bygningen kræver godkendelse fra Slots- og Kulturstyrelsen. Der er krav om at taget udskiftes til et traditionelt tækkesstråtag med rør på ca. 35 cm tykkelse i overensstemmelse med lokal tradition. For at overholde kravene fra Slots- og kulturstyrelsen forventes det at udskiftningen vil koste 2.500.000 kr. excl. moms. Vandindtrængning kan virkelig forværre situationen og føre til fugtskader samt skimmelvækst, hvilket ikke kun kan være skadeligt for bygningen, men også for sundheden for de mennesker, der opholder sig der. Det er også vigtigt at tænke på kommunens image, især når det handler om at bevare historiske eller kulturelt betydningsfulde bygninger. At have en velholdt og respektfuldt vedligeholdt bygning bidrager til et positivt omdømme for kommunen og viser engagement i bevarelse af kulturarv. At udleje en del af bygningen, der er dækket af presenning, er sandsynligvis ikke en langsigtet løsning, da det ikke adresserer de underliggende problemer med vandindtrængning. Det ville være klogt at investere i ordentlige vedligeholdelses- og reparationsarbejder for at sikre, at bygningen forbliver i god stand og fortsat kan være en ressource for lokalsamfundet.	x	
27	TBB	Nyt stråtag på Nordals Naturskole	2	0,70	Stråtaget på naturskolebygningen ved Nordals Naturskole er slidt op. Taget er tækket i 1984 og den lokale tækker har vurderet stråtaget i 2024, hvor konklusionen var, at der ikke kunne garanteres for tæthed for vand. Taget har flere skyllevener, og har kun et tyndt strålag tilbage. Taget bør derfor skiftes før regnen siver igennem og laver skader på bygningen og naturskolens inventar.	x	
28	TBB	Egersundhallen, tag	2	3,10	Udskiftning af asbesttagplader, isolering og forstærkning.	x	
29	TBB	Kloakseparering af de kommunale bygninger	1	6,59	Forvaltningen har lavet en meget præcis rammeaftale med Sweco, der beskriver arbejdets omfang og på hvilke adresser arbejdet skal udføres. Aftalen dækker bygningerne i de områder, der er planlagt kloaksepareret af Sønderborg Forsyning frem til 2032. (2026: 0,467 mio. kr., 2027: 4,185 mio. kr., 2028: 0,875 mio. kr., 2029: 1,06 mio. kr.) Forebyggelse af oversvømmelser: Ved at adskille regnvand og spildevand reduceres risikoen for oversvømmelser, især under kraftige regnskyl. Stigende regnmængder kan overbelaste kloaknettet. Miljømæssige fordele: Kloakseparering hjælper med at beskytte naturen ved at forhindre urens spildevand i at komme ud i vandløb og søer. Forlængelse af kloaksystemets levetid: Ved at undgå overbelastning af kloaksystemet forlænges dets levetid, hvilket betyder færre udgifter til reparationer. I 2020 (24.06.2020) blev der givet 10 mio. kr. til kloakseparering i kommunale bygninger i forbindelse med mulighed for lånedispendation/ekstraordinære anlægsinvesteringer. Midlerne er anvendt og anlægget er afsluttet i december 2023.		x

Anlægselementer

Kategoriseringen 1-3 dækker over følgende principper:

1. Projektet vurderes at være ufravigeligt af hensyn til lovgivning, tidligere politiske beslutninger eller lignende.
2. Projektet vurderes at skulle indgå i en politisk prioritering.
3. Projektet vurderes administrativt ikke hensigtsmæssigt i øjeblikket af tidsmæssige hensyn eller lignende, men vurderes at skulle indgå i en politisk prioritering.